

Pro lhůty k námitkám proti výpovědi z nájmu nebo z pachtu platí předpisy §§ 125 a 126 c. ř. s. a § 89 zákona o soudní organizaci.

V rozhodnutí ze dne 24. května 1928 R I 372/28-1, čís. sb. n. s. 8074 byl vysloven názor, že lhůta k námitkám proti výpovědi z nájmu jest lhůtou hmotného práva, a že neplatí o ní předpisy § 126 c. ř. s., § 89 z. o s. org., aniž § 903 obč. zák. V témže smyslu též rozhodnutí ze dne 21. února 1929 R I 1030/28-1, čís. sb. n. s. 8726 a ze dne 27. prosince 1928 R II 408/28-1. Naproti tomu bylo vysloveno v rozhodnutí ze dne 23. ledna 1931 R I 15/31-1, že lhůty stanovené v § 562 první odstavec c. ř. s., nejsou lhůtami hmotného práva, ježto jsou stanoveny civilním řádem soudním k provedení určitého procesního úkonu, a že proto pro tyto lhůty platí nejen §§ 125 a 126 c. ř. s., nýbrž i § 89 z. o s. org. V rozhodnutí ze dne 15. června 1929 R I 210/29-1, s. n. s. 9039, byla vyslovena zásada, že do lhůty k námitkám proti směnečnému platebnímu příkazu nezapočítávají se dny, po něž bylo podání na poště.

Sporná otázka byla přikázána k rozhodnutí plenárnímu senátu.

D ů v o d y: Podle § 89 odst. 1 zák. o org. s. nevčítají se dny poštovní dopravy do lhůty při lhůtách zákonných a soudcovských, jež jsou dány straně v občanských právních věcech k podání vyjádření a návrhu, zadání písemných podání nebo k předsevzetí jiných úkonů, týkajících se soudního řízení. Tento předpis byl do zákona o organizaci soudů přeřazen z § 135 odst. 3 vládního návrhu civilního řádu soudního, a to podle motivů právě z toho důvodu, aby zasáhl nejen lhůty v řízení sporném, nýbrž i nesporném, tedy celé soudní řízení. Stačí proto řešiti otázku, zda lhůty k podání námitek proti výpovědi z nájmu nebo z pachtu jsou lhůtami práva formálního, t. j. lhůtami soudního řízení, pokud se týče, zda řečené námitky jsou »úkonem, týkajícím se soudního řízení«. Na tuto otázku jest dáti odpověď kladnou. Třetí oddíl šesté části civilního řádu soudního upravuje podle svého nadpisu řízení v rozepřích ze smlouvy nájemní nebo pachtovní, ale stanoví v § 562, že soudní výpověď může býti učiněna podáním neb ústně, a předpisuje tam, co podání nebo protokol musí obsahovati a že k podání námitek má býti ustanovena lhůta tam blíže označená. Podobná ustanovení jsou obsažena v §§ 565 a 566 c. ř. s. v příčině výpovědi mimo-soudní. Již z toho jde, že přes onen poněkud nepřesný nadpis — v § 224, odst. 1., čís. 6 c. ř. s. v úpravě zákona ze dne 19. ledna 1928, čís. 23 Sb. z. a n., mluví se správně o »řízení o výpovědích« — počíná soudní řízení upravené v tomto oddílu již samou výpovědí, třebaš podle ustálené praxe i podle nauky (srovnej rozhodnutí čís. 7145 sb. n. s., Ott »Úvod III., str. 213, Neumann, 1928, str. 1450—1451, Hora III., str. 195, repertorium nálezu bývalého nejvyššího soudu vídeňského čís. 255, uveřejněné pod čís. 1684 úř. sb. býv. nejv. soudu vídeňského) ke sporu dojde

teprve podáním námitek, jimiž zahájené již řízení toliko přechází z řízení nesporného v řízení sporné. Dovoluje-li civilní řád soudní, aby se vypovězený bránil proti výpovědi námitkami, jež jest podati u soudu, jest zřejmo, že tyto námitky, jsouce obranou proti výpovědi, jsou úkonem, týkajícím se soudního řízení, a předpisuje-li pro tyto námitky civilní řád soudní určité lhůty (§§ 562 a 566), jež jsou neprodlužitelné (§ 570), a to pod následky, že by se jinak stala výpověď exekučním titulem (§ 1, čís. 4 a 18 ex. ř.) a že by pak již nebylo lze žádati na soudě rozhodnutí, zda a pokud se uznává výpověď za účinnou nebo se zrušuje (§ 572), jest též nepochybně, že nejde tu snad jen o lhůty na řízení ve formálním právu, což by o sobě arci nerozhodovalo, ale také podle své povahy a podstaty o lhůty práva formálního, jinými slovy o lhůty dané k převzetí úkonů »týkajících se soudního řízení«, jak to § 89, odst. 1. zák. o org. s. předpokládá. Podle toho jest jasné, že na lhůty k podání námitek proti výpovědi z nájmu nebo z pachtu dopadá předpis § 89 zák. o org. s. o nevčítání dnů poštovní dopravy, který, jak již bylo zdůrazněno, povšechně mluví o úkonech, týkajících se soudního řízení a nijak není omezen na úkony, týkající se řízení sporného. Z toho jde dále, že důvody, o které jsou opřena rozhodnutí uveřejněná ve sb. n. s. pod čís. 8074 a 8726 a rozhodnutí ze dne 27. prosince 1928 R II 408/28 neobstojí, pokud zdůrazňují, že správnost názoru tam hájeného plyne přímo z pojmu lhůt procesních, předpokládajících zahájený spor. Ale zastánci opačného názoru ani jinak nejsou v právu. Pokud se opírají o předpis čl. LII. uvoz. zák. k c. ř. s. a vyvozují z něho, že jde o lhůty hmotného práva, přezírají, že předpis tento nijak nechtěl řešiti otázku, zda lhůty tam uvedené jsou lhůtami práva hmotného či formálního, nýbrž že obsahuje jen ustanovení ryze přechodní právě tak, jako předpisy čl. XLVII. až LI. a LIII. téhož uvozovacího zákona, jichž účelem bylo upravit přechod dřívějšího procesního řízení do řízení podle civilního řádu soudního (tak také Neumann, Kommentar zu den Zivilprozeßgesetzen 1927, str. 381 a rozhodnutí uveřejněné ve sb. n. s. pod čís. 9039). Pochybený jest však i poukaz na mimosoudní výpověď a na skutečnost, že v tomto případě soud zví o výpovědi teprve podáním námitek, neboť nelze přehlédnouti, že pro námitky proti výpovědem mimosoudním a pro další řízení o nich platí tytéž předpisy, jako pro námitky proti výpovědi soudní, a nelze proto důsledně připustiti, by postavení vypovězeného bylo tam horší, než zde. Stačí tu odkázati na § 571 c. ř. s., který začíná slovy, že k námitkám včasně podaným (ať proti soudní nebo mimosoudní výpovědi) nařídí se rok k ústnímu jednání, a který dále ustanovuje, že strana, od níž výpověď vychází, se pokládá za žalobce. Jest to jakási zákonná fikce žaloby, která platí stejnou měrou pro výpověď soudní i mimosoudní. Námitky mají tu právní povahu přípravného spisu, o němž se ustanoví rok k ústnímu jednání a jenž jest tudíž »úkonem, týkajícím se soudního řízení«. K tomu se dodává, že Ott »Soustavný

úvod« vychází na několika místech z názoru, že námitky jsou procesním úkonem, tak na př. str. 214 věta »neboť obrany jsou úkonem procesním (Prozeßhandlung)« a str. 215 věta »jelikož obrany na rozdíl od výpovědi mají povahu přípravného podání«; na str. 213 výslovně uvádí, že i mimosoudní výpověď se přirovnává k žalobě a že vypovídající straně se vykazuje postavení žalobce, a v dílu I., str. 346 praví, že konečnými lhůtami jsou lhůty k odporování soudním rozhodnutím (vyřízením), také lhůta k námitkám v řízení nájemním (§§ 562, 566 a 567 c. ř. s.). Též Manzovo vydání civilního soudního řádu 1914, pořádané Dr. Františkem Kleinem a Dr. Hugo Schauerelem, a Hora v komentovaném vydání civilního řádu soudního k § 123 uvádějí lhůty k podání námitek proti soudním a mimosoudním výpovědím, a stejně tak činí Neumann ve svém komentáři k civilnímu řádu soudnímu z r. 1927, svazek první, str. 686.

Konečně nelze přehlížeti ani stránku účelnosti a požadavků života. Mohlo by se státi, že by vypovězená strana byla v době výpovědi tak vzdálena, že by v případě třídní lhůty k námitkám tyto ani nemohla včasné podat u příslušného soudu, nebo že by jinaké zpoždění poštovní dopravy šlo na její úkor, ačkoliv se nájemní, pokud se týče pachtovní poměry dotýkají hospodářských zájmů většiny obyvatelstva měrou velmi citelnou.

Jsou-li však, jak doličeno, námitky proti výpovědi z nájmu nebo z pachtu, ať již proti výpovědi soudní či mimosoudní, ú k o n y, t ý k a j í c í m i s e s o u d n í h o ř í z e n í, pak nelze ani rozumně nahlédnouti, proč by pro tyto lhůty neměly platiti i povšechné předpisy §§ 125 a 126 c. ř. s. o počítání lhůt, když sám zákon v této příčině nečiní výjimek a když není nutícího důvodu, proč by právě tyto lhůty, stanovené civilním řádem soudním ke provedení určitého úkonu soudního řízení, měly býti počítány jinak, než ostatní lhůty, dané tímto zákonem k stejnému účelu.

Z těchto úvah dospěl plenární senát k zásadě, vyjádřené právní větou v čele uvedené, při čemž se podotýká, že tím není rozřešena otázka, vztahuje-li se předpis § 89, odstavec první zákona o organizaci soudů na ve š k e r á podání v občanských věcech, zadaná k soudu, jež jsou vázána lhůtou.

(P l e n á r n í u s n e s e n í z e d n e 21. k v ě t n a 1931, P r e s. 221/31.)

—kg.